

OPODATKOWANIE NIAŃ

Informator

Urzędu Skarbowego Wrocław - Fabryczna

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z dnia 3 marca 2011 r. Nr 45, poz. 235)

➤ **Ustawa weszła w życie 04 kwietnia 2011 r. – w tym zmiany w ustawie PIT,**

- z wyjątkiem m.in. art. 50-53 („umowy uaktywniające”) i art. 70-73 (zmiany do ustawy o ubezpieczeniu społecznym, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej), które weszły w życie - 01 października 2011 r.

I. Umowa uaktywniająca:

- **art. 50 ustawy z 04.02.2011 r. - nianią** jest osoba fizyczna sprawująca opiekę nad dziećmi (w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia) na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia - tzw. „umowa uaktywniająca”
- **Art. 50 ustawy z 04.02.2011 r. – umowa uaktywniająca** jest zawierana w formie pisemnej między nianią a rodzicami albo rodzicem samotnie wychowującym dziecko.

Umowa uaktywniająca określa w szczególności:

1. Strony umowy;
2. Cel i przedmiot umowy;
3. Czas i miejsce sprawowania opieki;
4. Liczbę dzieci powierzonych opiece;
5. Obowiązki niani;
6. Wysokość wynagrodzenia oraz sposób i termin jego wypłaty;
7. Czas, na jaki umowa została zawarta;
8. Warunki i sposób zmiany, a także rozwiązania umowy.

Osoby sprawujące opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 (nianie) na podstawie „umowy uaktywniającej” podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu), (chorobowe ubezpieczenie jest wówczas dobrowolne), o ile nie zachodzą okoliczności wyłączające ten obowiązek .

Zasady rozstrzygnięcia obowiązku ubezpieczeń w przypadku wystąpienia więcej niż jednego tytułu do ubezpieczeń emerytalnych i rentowych lub występowania innych okoliczności (np. prawo do emerytury lub renty) są takie same jak w odniesieniu do innych umów o świadczenie usług, tj. umów zlecenia.

II. Ulgi w składkach ZUS:

- **Art. 51 ust. 1 ustawy z 04.02.2011 r.** – Za nianię, składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne, opłaca:
  - 1) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ze środków budżetu państwa) – od podstawy stanowiącej kwotę nie wyższą niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego zgodnie z przepisami o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (w 2011 r. – kwota 1386 zł. , w 2012 r. wzrośnie do kwoty 1500 zł.)
  - 2) Rodzic (płatnik składek) – od podstawy stanowiącej kwotę nadwyżki nad kwotą minimalnego wynagrodzenia

- na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej

- **Art. 51 ust. 2 ustawy z 04.02.2011 r.** – Za nianię, która przystąpiła dobrowolnie na swój wniosek do ubezpieczenia chorobowego składki na to ubezpieczenie opłaca rodzic na zasadach określonych dla zleceniobiorców w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych

Trzy warunki skorzystania z ulgi (do spełnienia łącznie) – art. 51 ust. 3:

- 1) Niania została zgłoszona przez rodzica do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego,
- 2) Rodzice albo rodzic samotnie wychowujący dziecko są zatrudnieni, świadczą usługi na podstawie umowy cywilnoprawnej stanowiącej tytuł do ubezpieczeń społecznych lub prowadzą działalność gospodarczą ,
- 3) Dziecko nie jest umieszczone w żłobku, klubie dziecięcym oraz nie zostało objęte opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna.

III. Zasady finansowania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne przy kwocie nadwyżki nad kwotę minimalnego wynagrodzenia:

- Niania i rodzic finansują w równych częściach składkę na ubezpieczenie emerytalne (po 9,76%).
- Składkę na ubezpieczenie rentowe w wysokości 1,5% podstawy wymiaru finansuje niania, a w wysokości 4,5% podstawy wymiaru – rodzic.
- Składkę na ubezpieczenie wypadkowe 1,67% finansuje w całości rodzic.
- Składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe niani (2,45%), w każdym przypadku bez względu na to, czy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne przekracza kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę czy nie, finansuje w całości z własnych środków niania, a opłaca do ZUS rodzic.
- Składkę na ubezpieczenie zdrowotne niani (9%) finansuje niania.
- Rodzic jest płatnikiem składek – oblicza, pobiera z dochodu niani i odprowadza na konto ZUS naliczone i potrącone składki.
- Za nianie nie opłaca się składek na Fundusz Pracy, na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ani na Fundusz Emerytur Pomostowych.

IV. Zmiany w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych mające zastosowanie do opodatkowania niań w zakresie kosztów uzyskania przychodów i zaliczek miesięcznych:

Art. 65 ustawy z 04.02.2011 r. – w ustawie z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity z 2010 r. Nr 51, poz. 307 ze zm.) wprowadzono zmiany - poprzez dodanie:

- Zapisów dotyczących określania kosztów uzyskania przychodów z innych źródeł, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9, tj. :
  - pkt 6 do art. 22 ust. 9
  - ust.10 do art. 22
- Zapisów dotyczących zasad naliczania zaliczek na podatek dochodowy, tj.:
  - ust. 1c – 1f do art. 44

Koszty uzyskania przychodu:

Art. 22 ust. 9 pkt 6 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych

Do przychodów z innych źródeł, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9, uzyskanych na podstawie umowy, do których stosuje się przepisy prawa cywilnego dotyczące umowy zlecenia lub o dzieło – **koszty uzyskania przychodu określa się w wysokości 20% uzyskanego przychodu, -**

- z tym że koszty te oblicza się od przychodu pomniejszonego o potrącone przez płatnika lub opłacone przez podatnika w danym miesiącu składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b, których podstawę wymiaru stanowi ten przychód

Art. 22 ust. 10 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych:

Jeżeli podatnik udowodni, że koszty uzyskania przychodów były wyższe niż wynikające z zastosowania normy procentowej określonej w ust. 9 pkt 1-4 i pkt 6, koszty uzyskania przychodu przyjmuje się w wysokości kosztów faktycznie poniesionych.

Zaliczki na podatek dochodowy:

Art. 44 ust. 1c ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych:

Podatnik uzyskujący przychody z innych źródeł, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 9, uzyskanych na podstawie umowy, do których stosuje się przepisy prawa cywilnego dotyczące umowy zlecenia lub o dzieło, może w ciągu roku podatkowego wpłacać zaliczki miesięczne, stosując do uzyskanego dochodu najniższą stawkę podatkową określoną w skali, o której mowa w art. 27 ust. 1 (18%). Przy obliczaniu zaliczki podatnik może stosować wyższą stawkę podatkową określoną w skali, o której mowa w art. 27 ust. 1 (32%)

Za dochód podlegający opodatkowaniu uważa się przychód uzyskany w danym miesiącu pomniejszony o koszty uzyskania określone w art. 22 ust. 9 pkt 6

UWAGA: W trakcie roku podatkowego przy obliczaniu zaliczki na podatek dochodowy dochodu nie pomniejszamy o potrącone przez płatnika (rodzica) składki na ubezpieczenie społeczne. Składki te będą podlegały odliczeniu od dochodu dopiero w zeznaniu rocznym.

Art. 44 ust. 1d ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych:

Podatnik, o którym mowa w ust. 1c, jeżeli dokonał w trakcie roku podatkowego wpłaty zaliczki jest obowiązany do wpłacania kolejnych zaliczek od dochodów uzyskanych z tego tytułu w następnych miesiącach, aż do końca tego roku podatkowego.

Art. 44 ust. 1e ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych:

Zaliczkę obliczoną w sposób określony w ust. 1c zmniejsza się o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne, o której mowa w art. 27b (maksymalnie w wysokości 7,75% podstawy jej wymiaru), zapłaconej w danym miesiącu ze środków podatnika.

Art. 44 ust. 1f ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych:

Miesięczne zaliczki obliczone w sposób określony w ust. 1c i 1e podatnik jest obowiązany wpłacać, na rachunek urzędu skarbowego, którym kieruje właściwy naczelnik urzędu skarbowego, w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym uzyskał dochód, **a za grudzień – w terminie złożenia zeznania podatkowego.**

V. Rozliczenie niani w zeznaniu podatkowym za 2011 r.:

- Dochody niani uzyskane na podstawie umowy uaktywniającej podlegają wykazaniu w zeznaniu podatkowym na formularzu PIT-36 w wierszu „inne źródła” wraz z innymi dochodami osiągniętymi w trakcie roku podatkowego opodatkowanymi na zasadach ogólnych.
- W zeznaniu niania wykazuje obliczone od przychodu koszty uzyskania przychodu w wysokości 20% lub faktycznie poniesione w danym roku podatkowym (po pomniejszeniu o potrącone przez płatnika lub opłacone przez podatnika w danym miesiącu składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz chorobowe!!),
- W zeznaniu niania wykazuje zapłacone zaliczki na podatek dochodowy (o ile takie wpłacała w trakcie roku podatkowego w poz. 81 – podatnik (poz. 124 – małżonek), poz. 188 i w części N.3.- podatnik (N.4 . - małżonek)
- W zeznaniu niania odlicza od dochodu:
  - potrącone przez płatnika (rodzica) składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe oraz chorobowe ze środków podatnika (niani) lub zapłacone bezpośrednio przez podatnika – art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. a) i b),
- W zeznaniu niania odlicza od podatku:
  - poprane przez płatnika (rodzica) składki na ubezpieczenie zdrowotne lub zapłacone bezpośrednio przez podatnika - art. 27b ust. 1 pkt 1 lit. a) i b) **do wysokości 7,75% podstawy wymiaru**

VI. Sposób wyliczenia zaliczki na podatek dochodowy w roku 2011 r. (na przykładach):

Przykład nr 1

Od 01.10.2011 r. niania opiekuje się rocznym dzieckiem na podstawie umowy uaktywniającej. Wynagrodzenie niani wynosi 1000 zł. Z tego tytułu niania podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu, ubezpieczeniu wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu. **Niania nie przystąpiła do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.**

Obliczenie zaliczki na podatek:

Przychód	1000 zł.
Koszty uzyskania przychodu (1000zł. x 20%)	200 zł.
Dochód (1000 zł. – 200 zł.)	800 zł.
Zaliczka na podatek dochodowy (800 zł. x 18%)	144 zł.

Przykład nr 2

Od 01.10.2011 r. niania opiekuje się rocznym dzieckiem na podstawie umowy uaktywniającej. Wynagrodzenie niani wynosi 1000 zł. Z tego tytułu niania podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu, ubezpieczeniu wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu. **Niania przystąpiła do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.**

Obliczenie zaliczki na podatek:

Przychód	1000 zł.
Składka na ubezpieczenie chorobowe (1000 zł. x 2,45%)	24,50 zł.
Koszty uzyskania przychodu (1000 zł. - 24,50 zł.) x 20%	195,10 zł.
Dochód, po zaokrągleniu do pełnych złotych, (1000 zł. – 195,10 zł. = 804,90 zł.)	805 zł.
Zaliczka na podatek dochodowy, po zaokrągleniu do pełnych złotych, (805 zł. x 18%= 144,90 zł.)	145 zł.

Przykład nr 3

Od 01.10.2011 r. niania opiekuje się rocznym dzieckiem na podstawie umowy uaktywniającej. Wynagrodzenie niani wynosi 1500 zł. Z tego tytułu niania podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu, ubezpieczeniu wypadkowemu oraz ubezpieczeniu zdrowotnemu. **Niania przystąpiła do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.**

Składki na ubezpieczenie społeczne finansowane przez ZUS:

wiersz	Wyszczególnienie	Kwota
1	Podstawa wymiaru składek (w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę)	1386 zł.
2	Składka na ubezpieczenie emerytalne (wiersz 1 x 19,52%)	270,55 zł.
3	Składka na ubezpieczenie rentowe (wiersz 1 x 6 %)	83,16 zł.
4	Składka na ubezpieczenie wypadkowe (wiersz 1 x 1,67 %)	23,15 zł.

Składki na ubezpieczenie społeczne finansowane przez nianię:

wiersz	Wyszczególnienie	Kwota
1	Kwota wynagrodzenia niani przekraczająca kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę będąca podstawą wymiaru składek (1500 zł. - 1386 zł.)	114 zł.
2	Składka na ubezpieczenie emerytalne (wiersz 1 x 9,76%)	11,13 zł.
3	Składka na ubezpieczenie rentowe (wiersz 1 x 1,5 %)	1,71 zł.
4	Składka na ubezpieczenie chorobowe od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę (1386 zł. x 2,45%)	33,96 zł.
5	Składka na ubezpieczenie chorobowe od kwoty przekraczającej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę (114 zł. x 2,45%)	2,79 zł.
6	Łączna kwota składek (wiersze 2+3+4+5)	49,59 zł.

Składki na ubezpieczenie społeczne finansowane przez rodzica:

wiersz	Wyszczególnienie	Kwota
1	Kwota wynagrodzenia niani przekraczająca kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę będąca podstawą wymiaru składek (1500 zł. - 1386 zł.)	114 zł.
2	Składka na ubezpieczenie emerytalne (wiersz 1 x 9,76%)	11,13 zł.
3	Składka na ubezpieczenie rentowe (wiersz 1 x 4,5 %)	5,13 zł.
4	Składka na ubezpieczenie wypadkowe (wiersz 1 x 1,67%)	1,90 zł.
5	Łączna kwota składek (wiersze 2+3+4)	18,16 zł.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne (finansowane przez ZUS i nianię):

Wyszczególnienie	Kwota
Składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana przez ZUS (1.386 - 33,96 zł.) x 9%	121,68 zł.
Składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana przez nianię – 9% podstawy wymiaru (114 zł. – (11,13 zł. +1,71 zł. + 2,79 zł.)) x 9%	8,85 zł.
Składka na ubezpieczenie zdrowotne finansowana przez nianię – 7,75% podstawy wymiaru (114 zł. – (11,13 zł.+1,71 zł. + 2,79 zł.)) x 7,75%	7,62 zł.

Obliczenie zaliczki na podatek:

Przychód	1500 zł.
Składki na ubezpieczenie społeczne (potrącone z przychodów niani)	49,59 zł.
Koszty uzyskania przychodu (1500zł. - 49,59 zł.) x 20%	290,08 zł.
Dochód, po zaokrągleniu do pełnych złotych, (1500 zł. – 290,08 zł. = 1209,92 zł.)	1210 zł.
Zaliczka na podatek dochodowy (1210 zł. x 18%)	217,80 zł.
Zaliczka na podatek dochodowy do przekazania do urzędu, po zaokrągleniu do pełnych złotych, (217,80 zł. - 7,62 zł.= 210,18 zł.)	210 zł.

Informator dostępny jest także do pobrania na SALI OBSŁUGI KLIENTA tut. urzędu.